

Anti-pestprotocol

Twents Carmel College

Het Anti-pestprotocol

Informatie over (ons beleid tegen) pesten voor schoolpersoneel, ouders en leerlingen

Inhoudsopgave

1. Vooraf
2. Pesten
3. Preventie
4. Voorlichting
5. Signalering pestgedrag
6. Bijlage 1 Handelingsplan pestprotocol

1.Vooraf

Je leest het pestprotocol van het Twents Carmel College. Het pestprotocol bevat informatie over (ons beleid tegen) pesten voor schoolpersoneel, ouders en leerlingen. Voor iedereen moet duidelijk zijn dat pesten niet wordt getolereerd en dat er actie zal worden ondernomen wanneer er wel gepest wordt.

De school wil een veilige plek bieden voor alle leerlingen, maar op elke school wordt gepest. Dit heeft vaak ingrijpende gevolgen voor de gepeste, maar ook voor de pesters en de groep zwijgers in een klas. Pesten zorgt voor een onveilig gevoel in de groep en ook buiten school. Daarom is de school verplicht er alles aan te doen om het pesten doelmatig en effectief te bestrijden. Dat kan de school niet alleen, iedere betrokkene zal de handen ineen moeten slaan om het pesten een halt toe te roepen en een veilige omgeving te creëren.

Een leerling wordt gepest als hij/ zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen, verricht door een of meerdere personen. Pesten heeft verstrekkende gevolgen voor de leerlingen. Zij zullen weinig vertrouwen hebben in leeftijdsgenoten, hierdoor kunnen ze in een sociaal isolement terechtkomen. Het zelfvertrouwen wordt stelselmatig ondermijnd. Gevolgen kunnen zijn dat leerlingen geen contact meer aangaan, niet naar school durven, het optreden van depressieve gevoelens en zelfs poging tot zelfdoding.

Dit protocol is erop gericht om alle volwassenen (het schoolpersoneel en de ouders) en liefst ook jongeren op de hoogte te brengen, van alles wat de school wil doen om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen. Het heeft als belangrijkste doel om het vertrouwen van allen te winnen op een gebied waar nog te vaak wantrouwen overheerst. De acties die we ondernemen zijn niet statisch. Afhankelijk van alle andere ontwikkelingen binnen de school, zal ook het handelen rond pesten zich verder ontwikkelen. In dat geval zal dit protocol aangepast worden.

Gezamenlijke schoolleidingen en anti-pestcoördinatoren
Twents Carmel College

2. Pesten

- **Waarom dit pestprotocol?**
- **Wat houdt een pestprotocol in?**
- **Wat verstaan we onder pestgedrag?**
- **Digitaal pesten oftewel cyberpesten**
- **Tijdig signaleren**
- **Nuttige sites**

Waarom dit anti-pestprotocol?

De school wil een veilige plek bieden voor alle leerlingen, maar op elke school wordt gepest. Dit heeft vaak ingrijpende gevolgen voor de gepeste maar ook voor de pesters en de groep zwijgers in een klas. Pesten zorgt voor een onveilig gevoel in de groep, ook als je zelf niet het slachtoffer bent van pesten.

Daarom is de school verplicht er alles aan te doen om het pesten doelmatig en effectief te bestrijden. Dat kan de school niet alleen, alle partners; de pester, de gepeste, de ouders en personeelsleden zullen de handen ineen moeten slaan om het pesten een halt toe te roepen. Vandaar dit pestprotocol; een handleiding hoe de school wil omgaan met het voorkomen en het aanpakken van pestgedrag.

Als basis voor onze schoolregels hebben we twee belangrijke uitgangspunten geformuleerd die ervoor moeten zorgen dat alle leerlingen de school als een veilige omgeving ervaren.

Deze uitgangspunten zijn:

- We hebben respect voor elkaar en elkaars eigendommen.
- Iedereen wordt aangesproken om te allen tijde zijn gezonde verstand te gebruiken.

Dit protocol past in het streven naar geïntegreerde begeleiding. Ieder personeelslid is er verantwoordelijk voor dat de leerlingen zich veilig voelen binnen de school. Voor iedereen moet duidelijk zijn dat pesten niet wordt getolereerd en dat er actie zal worden ondernomen wanneer er wel gepest wordt.

Soms gebeurt pesten buiten de school. Toch heeft de school er veel last van. Het ruziën en pesten gaat door de school heen. Er ontstaat een onveilig klimaat. Pesten heeft effect op het schoolklimaat.

Tijdig signaleren is dus van groot belang! Bij het opmerken van pestgedrag zal direct actie worden ondernomen. Communicatie is het belangrijkste wapen in de strijd tegen het pesten. Signalen oppikken, informatie doorgeven aan de desbetreffende mentor, er met de klas open over praten zijn middelen om het pesten tegen te gaan.

Veel signalen van pesten zullen bij ouders terechtkomen. Het is belangrijk dat ouders in een vroeg stadium contact opnemen met de mentor van hun kind. Deze signalen kunnen komen van gepeste, pester en de middengroep.

- Slachtoffer: wordt gemeen geplaagd, bespot, uitgelachen, fysiek aangepakt, bezittingen worden beschadigd, vaak alleen, angstig en onzeker, huilerig, neerslachtig.
- Pester: fysiek sterk, behoefte te overheersen, stoer, weinig inlevingsvermogen, tegendraads. Volgers en zwijgers: bevinden zich aan de zijlijn, zelf niet actief aan het pesten, maar neemt het slachtoffer ook niet in bescherming. Ook zij hebben een verantwoordelijkheid.

In geval van structureel pestgedrag wordt een handelingsplan/ begeleidingstraject op maat opgesteld.

In het pestprotocol zijn een aantal kaders vastgelegd hoe te handelen om pesten te voorkomen en hoe te handelen in geval van pesterijen.

Wat houdt een pestprotocol in?

Hoewel elk pestgeval een situatie op zich is, hebben we in dit protocol een aantal kaders vastgesteld hoe er gehandeld dient te worden om het pesten te voorkomen of in geval van pesterijen adequaat te handelen.

De verschillende kaders worden in dit beleid nader uitgelegd.

Het betreffen de volgende gebieden:

1. Wat verstaan we onder pestgedrag
2. Preventie
3. Voorlichting
4. Signaleren van pestgedrag
5. Accuraat handelen in geval van pesten

Op de terreinen van voorlichting, preventie, signaleren en handelen worden zoveel mogelijk geledingen binnen en buiten de school betrokken; leerlingen, vakdocenten, mentoren, leidinggevenden en ook de ouders. Het is van belang dat alle medewerkers op de hoogte zijn van dit protocol zodat ieder weet hoe te handelen.

Wat verstaan we onder pestgedrag?

Een leerling wordt gepest als hij/zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen, verricht door een of meerdere personen. Pesten heeft verstrekende gevolgen voor de leerlingen. Zij zullen weinig vertrouwen hebben in leeftijdsgenoten, hierdoor kunnen ze in een sociaal isolement terechtkomen. Het zelfvertrouwen van een leerling die gepest wordt, wordt stelselmatig ondermijnd. Gevolgen kunnen zijn dat leerlingen geen contact meer aangaan, niet naar school durven, het optreden van depressieve gevoelens en zelfs poging tot zelfdoding. Tijdig signaleren is dus van groot belang!

We kunnen spreken over drie verschillende vormen van pesten:

- *Direct pestgedrag*: Het openlijk aanvallen van kinderen
- *Indirect pestgedrag*: Hier worden kinderen buitengesloten en in sociaal isolement geplaatst
- *Digitaal pestgedrag/cyberpesten*: Vormen van cyberpesten zijn o.a.: anonieme berichten versturen via socialmedia, schelden, roddelen, foto's van mobieltjes en webcam op internet

plaatsen, wachtwoorden stelen, haatprofielen aanmaken. De effecten van digitaal pesten kunnen erger zijn dan van traditioneel pesten.

Digitaal pestgedrag oftewel cyberpesten

Wat is Cyberpesten? Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Hoe wordt er gepest?

- pest-berichten (haat, schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen)
- stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van haat mail of het dreigen met geweld in groep-apps.
- het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal etc.
- ongewenst contact met vreemden
- webcam-seks: beelden die ontvangen worden kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden
- hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pest-mail.

Het stappenplan voor de docent/mentor/adjunct na een melding van cyberpesten

1. Bewaar de berichten.
Probeer de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren. Vertel leerlingen hoe ze dat kunnen doen (afdrukken, selecteren en kopiëren, what's appgesprekken opslaan).
2. Blokkeren van de afzender.
Leg de leerling zo nodig uit hoe hij/zij de pestmail kan blokkeren.
3. Probeer de dader op te sporen.
Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Neem contact op met de ICT-coördinator of de systeembeheerder. Het is mogelijk om van het IP adres van de e-mail af te leiden van welke computer het bericht is verzonden. Ook is er van alles mogelijk via de helpdesk.
4. Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling.
5. Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.
6. Verwijs de ouders zo nodig door. Er zijn twee telefoonnummers die ouders kunnen bellen met vragen, namelijk:
 - 0800-5010: de onderwijstelefoon
 - 0900-11131113: de vertrouwensinspectie
7. Adviseer aangifte.
In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kun je verwijzen naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, tel: 0900-0101) 7. De anti-pest coördinator. Verwijs de pester en/of de gepeste door naar de anti-pest

coördinator wanneer verdere begeleiding nodig is. Bij het opmerken van pestgedrag zal direct actie worden ondernomen.

Communicatie is het belangrijkste wapen in de strijd tegen het pesten. Signalen oppikken, informatie doorgeven aan de desbetreffende mentor en er met de klas open over praten zijn middelen om het pesten tegen te gaan. Ook ouders dienen te worden geïnformeerd.

3. Preventie

- **Schoolleiding cq. Adjuncten**
- **Tijdens lessen**

Schoolleiding, adjuncten, coördinatoren en mentoren

Het opnemen van regels met betrekking tot het oneigenlijk gebruik van mobiele telefonie stelt de school in staat met name het cyberpesten in te dammen en te sanctioneren. Het maken van opnames van medeleerlingen en medewerkers zonder toestemming is niet toegestaan en kan leiden tot disciplinaire maatregelen / schorsing / verwijdering. Bij strafbare feiten kan aangifte gedaan worden bij de politie. Ook kan er melding gedaan worden.

Tijdens lessen

- Belangrijk bij de preventie is de mentorles. De mentorles is een wekelijkse les die door de mentor gegeven wordt. In deze lessen komt ook het onderwerp pesten aan bod. In de methode voor de mentorles zijn verschillende hoofdstukken opgenomen die gaan over pesten. Daarnaast is er videomateriaal beschikbaar om met een klas te bekijken. Wanneer er in een klas gepest wordt dan bespreekt de mentor dit tijdens de mentorles.
- In lessen als mens en maatschappij, levensbeschouwing en mens & gezondheid wordt ook aandacht besteed aan groepsprocessen en pesten.

4. Voorlichting

- **Ouders**
- **Mentoren**
- **Vakdocenten en OOP**
- **Leerlingen**
- **Nuttige sites**

Ouders

Vooraf voor ouders en de nieuwe leerlingen is het belangrijk om te weten hoe TCC omgaat met pestgedrag. Daarnaast is het belangrijk dat zij weten welke stappen zij kunnen ondernemen bij pestgevallen. Ook de rol van de ouders in het voorkomen en het aanpakken van pestgedrag is erg belangrijk. De school kan dit probleem niet alleen oplossen.

Mentoren

Ook voor mentoren is voorlichting en scholing belangrijk, met name als het gaat over nieuwe ontwikkelingen zoals het digitaal pesten. Voor hen is het ook belangrijk om te weten hoe te handelen bij pestgevallen. Deze onderwerpen worden besproken tijdens het mentoroverleg. Het

mentoroverleg is een overleg met de mentoren van een jaarlaag, bijvoorbeeld 1 VMBO. Het mentoroverleg wordt voorgezeten door een lid van het kernteam. Tijdens dit overleg wordt er verwezen naar dit protocol, nuttige literatuur en/of websites voor meer informatie en er is ruimte voor collegiaal advies van collega mentoren.

Vakdocenten en OOP

Voor vakdocenten en OOP worden, indien nodig, studiemiddagen georganiseerd door het Ondersteuningsteam, eventueel met ondersteuning van externe organisaties. Naast het organiseren van themamiddagen is er ook ruimte voor voorlichting tijdens het afdelingsoverleg. Ook vakdocenten en OOP worden attent gemaakt op dit protocol, nuttige literatuur en/of websites. Het Ondersteuningsteam dient hierin het initiatief te nemen.

De leerlingen

In alle lessen maar ook in pauzes en tussenuren zullen de leerlingen aangesproken worden op hoe wij als school met elkaar om willen gaan. Voor leerlingen is de mentorles een manier om specifieke voorlichting te krijgen over pesten. Daarnaast zijn er verschillende leergebieden of vakken die ruimte maken om het thema pesten te behandelen zoals: Nederlands, mens & maatschappij, levensbeschouwing, mens & gezondheid.

Nuttige sites:

www.pestweb.nl

www.schoolveiligheid.nl

www.pestenslaf.nl

www.mijnkindonline.nl

5 Signaleren van pestgedrag

- Signalen van pestgedrag

Veel signalen van pesten zullen bij ouders terechtkomen. Het is belangrijk dat ouders in een vroeg stadium contact opnemen met de mentor van hun kind. Deze signalen kunnen komen van gepeste, pester en de middengroep.

Vakdocenten en onderwijsondersteunend personeel hebben ook een grote rol bij het signaleren van pestgedrag. Zij melden dit bij de mentor of coördinator. Tijdens de rapportvergaderingen (rondje klas) of een leerling-bespreking is ook ruimte om signalen van pestgedrag in te brengen.

Signalen van pestgedrag

Primaire signalen slachtoffer

- Het slachtoffer wordt vaak op een gemene manier geplaagd, bespot en gekleineerd.
- Ze worden vaak uitgelachen op een spottende en onvriendelijke manier.
- Ze worden fysiek aangepakt en kunnen zich niet adequaat er tegen weren.
- Ze zijn betrokken bij ruzies waarbij zij zich niet kunnen verdedigen.
- Hun bezittingen worden beschadigd.
- Ze vertonen blauwe plekken, schrammen, gescheurde kleding etc...

Secundaire signalen slachtoffer

- Ze zijn vaak alleen, ze lijken geen vrienden te hebben.
- Ze worden als laatste gekozen.
- Ze proberen dicht bij de leerkracht te zijn.
- Ze geven een angstige en onzekere indruk.
- Ze zien er bang, ongelukkig, neerslachtig en huilerig uit.
- Ze vertonen een plotselinge of geleidelijke verslechtering in schoolresultaten.

Signalen van de pester

- Ze zijn fysiek sterker.
- Ze hebben een grote behoefte te overheersen en hun zin te krijgen.
- Ze zijn impulsief en kunnen moeilijk tegenwerking aanvaarden.
- Ze zijn vaak tegendraads naar volwassenen toe.
- Ze worden als stoer aangezien, hebben maar weinig inlevingsvermogen.
- Ze hebben een relatief positief zelfbeeld of juist niet.
- Ze hebben het vooral gemunt op de zwakkere klasgenoot en proberen meelopers op hun hand te krijgen.
- Meisjes pesten op een subtielere manier dan jongens.

6. Accuraat handelen in geval van pesten

In geval van structureel pestgedrag wordt een handelingsplan/ begeleidingstraject op maat opgesteld. In dit pestprotocol worden de algemene kaders en rollen van het handelingsplan vastgelegd. Als het gaat om handelen is er een grote rol weggelegd voor de mentor. Belangrijk om te weten is dat de mentor er niet alleen voorstaat. De mentor krijgt in eerste instantie ondersteuning van de coördinator en het Ondersteuningsteam. Zij zullen een eerste traject in werking stellen en zullen in gesprek gaan met gepeste, pester en de groep. Na deze gesprekken zal er een handelingsplan opgesteld worden dat wordt opgenomen in het leerlingvolgsysteem. Dit plan zal ook met ouders, vakdocenten en leerlingen worden besproken. Dit wordt toegelicht in het pakket taken en verantwoordelijkheden.

Voor zowel kinderen die gepest zijn als de pesters wordt er een handelingsplan/ begeleidingstraject opgezet. Dit traject kan bestaan uit de volgende mogelijkheden.

- Individuele begeleiding/sanctie van de mentor
- Individuele begeleiding/sanctie van de coördinator
- Individuele begeleiding van een lid uit het Ondersteuningsteam
- Training in groepsverband (intern of extern)
- Een extra groepsles voor de hele klas

In elke klas is er vaak een grote groep die zich aan de zijlijn bevindt als het gaat om pesten. Deze groep bestaat uit de zwijgers en de volgers. Deze groep is zelf niet actief aan het pesten maar neemt het slachtoffer ook niet in bescherming. Ook zij hebben een verantwoordelijkheid als het gaat om de veilige sfeer in de klas. Het is goed om hier in een mentorles of een extra groepsles aandacht aan te besteden. Voor de mentor is voor deze les ondersteuning mogelijk van de coördinator, het Ondersteuningsteam of de docent groepsprocessen.

Bijlage 1

Handelingsplan pestprotocol

Taken en verantwoordelijkheden

1. Rol van de mentor

De mentor speelt een centrale rol in de begeleiding van de leerling zo ook wat betreft de pestproblematiek. De rol van de mentor is zowel preventief als curatief.

Preventief:

Hij moet voor de leerlingen duidelijk maken wat wij verstaan onder pesten en wat de gevolgen hiervan zijn. Bovendien speelt hij een belangrijke rol bij het observeren van leerlingen. Leerlingen bewust maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten en de schoolregels daarover bespreken.

Curatief:

De mentor voert gesprekken met de pester, de klas, het slachtoffer en de ouders. De mentor krijgt hiervoor ondersteuning van de coördinator, Ondersteuningsteam of adjunct.

- De mentor heeft eventueel met ondersteuning van de coördinator, lid Ondersteuningsteam of adjunct een gesprek met de ouders van pesters en gepesten.
- De mentor stelt samen met de (zorg)coördinator een handelingsplan op met daarin de gemaakte afspraken.
De mentor legt gemaakte afspraken vast in het leerlingvolgsysteem en zorgt dat er een brief naar ouders gaat met daarin de gemaakte afspraken.
- De mentor informeert de vakdocenten
- De mentor bespreekt het voorval in de klas. Hierbij wordt duidelijk gemaakt dat veiligheid een verantwoordelijkheid van de hele groep is.
- De mentor belooft de pester wanneer hij zich aan gemaakte afspraken houdt maar neemt in overleg met de coördinator maatregelen wanneer een pester dat niet doet.
- De mentor stimuleert klasgenoten om contact te leggen met de gepeste.
- De mentor meldt herhaling van pestgedrag bij de leerlingbegeleider
- De mentor evalueert met de (zorg)coördinator, leerling en ouders het handelingsplan na de afgesproken termijn.

2. Rol van het Ondersteuningsteam

- Het pestprotocol bespreken met de mentoren tijdens een mentorenoverleg.
- Bij individuele gevallen de mentor adviseren en ondersteunen.
- Bij ernstige pestgevallen begeleiden van de leerling, dit geldt voor zowel pester als gepeste.
- Het pestprotocol hanteren in de begeleiding van de leerlingen.
- Bewaken van het hanteren van het anti-pestprotocol.

- Indien nodig/ gewenst het organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten voor ouders, mentoren, vakdocenten en OOP.
- Het verzorgen van scholing voor mentoren, vakdocenten en OOP.
- Het inschakelen van externe instanties wanneer dat wenselijk is.

3. Rol van de anti-pestcoördinatoren

De coördinatoren ondersteunen de mentor door middel van:

- Bewaken van het hanteren van het pestprotocol.
- Het pestprotocol te hanteren in de begeleiding van de leerlingen.
- Bij individuele gevallen de mentor adviseren en ondersteunen.
- Het sanctioneren en begeleiden, dit in samenwerking met de mentoren en het Ondersteuningsteam.

4. Rol van de vakdocenten

De vakdocenten melden signalen van pestgedrag bij de mentor of coördinator. Zij ondersteunen de gekozen aanpak van de pesters en de gepeste. Zij bewaken het juiste socialmedia gedrag van leerlingen.

5. Rol van het OOP

Leden van het OOP melden signalen van pestgedrag bij de mentor of coördinator. Zij ondersteunen de gekozen aanpak van de pesters en de gepeste.

Met name van de ICT-medewerker wordt gevraagd actief mee te werken aan het opsporen van oneigenlijk computergebruik en daarvan melding te maken bij de mentor.

6. Rol van de adjuncten

Ondersteuning van de docenten, mentoren, coördinator en het Ondersteuningsteam en in uitzonderingsgevallen contact opnemen met de ouders.

7. Rol van de ouders

- Neem contact op met de school als er signalen zijn van pestgedrag.

Ouders van de pesters:

- Met hun kind praten en duidelijk maken dat ze de berichten over pesten serieus nemen.
- Ouders moeten met hun kind praten waarom pesten niet getolereerd wordt en erachter zien te komen wat het motief is om te pesten.
- Beloon en waardeer het kind wanneer het zich aan afspraken houdt. Bij het niet nakomen van afspraken volgen er sancties spreek die sancties samen af.
- Communicatie en contact is van groot belang.

Ouders van de gepeste:

- Ouders moeten contact opnemen met de mentor als ze weten of vermoeden dat hun kind gepest wordt.

- Probeer het kind te stimuleren om "beter in de groep te komen liggen". Een manier is om potentiële talenten en eigenschappen te ontwikkelen.
- Probeer het kind aan te moedigen contact te zoeken met een paar rustige vriendelijke leerlingen in de klas of op school.
- Geef het kind veel steun.
- Neem het kind niet teveel in bescherming. Bij over bescherming gaat het kind zich teveel richten op volwassenen terwijl hij juist relaties met leeftijdsgenoten moet aangaan.
- Pestgedrag kan het gevolg zijn van provocerend gedrag. Geef het kind ondersteuning bij het signaleren en eventueel aanpassen van het gedrag dat irritaties oproept bij anderen.